

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3094/2016. (V. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 70.P.20.512/2013/15. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.202/2014/5. számú ítélete és a Kúria Pfv.IV.20.437/2015/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Fővárosi Törvényszék 70.P.20.512/2013/15. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.202/2014/5. számú ítélete és a Kúria Pfv.IV.20.437/2015/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául az indítványozó előadta, hogy adóhatósági vizsgálatot követően az adóhatóság adókülönbözetet állapított meg, majd az indítványozóval szemben végrehajtási eljárást indított. Az indítványozó tulajdonában álló ingatlanokra végrehajtási jogot jegyeztek be az adóhatóság javára, majd az ingatlanokat – sikertelen árverési kísérlet után – árverésen kívül, árverési vétel hatályával értékesítették. Eközben az elsőfokú adókötelezettséget megállapító határozatot a másodfokú hatóság felügyeleti eljárásban meghozott határozatával megsemmisítette és új eljárás lefolytatását rendelte el. Az indítványozó ezt követően közigazgatási jogkörben okozott kár megállapítása tárgyában keresetet terjesztett elő, melyben a kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a perbeli alperest (adóhatóságot), mivel az jogellenes magatartásával a megsemmisítő határozat meghozatala előtt és azt követően nem intézkedett annak megakadályozása érdekében, hogy az ingatlanok az indítványozó tulajdonából kikerüljenek. A bíróság a keresetet elutasította, majd az indítványozó fellebbezését követően a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme nyomán eljárva a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [3] Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben kérte az Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a sérelmezett ítéletek alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat, mivel álláspontja szerint azok révén sérült az Alaptörvény I. cikk (3) és (4) bekezdése alapján, a tulajdonhoz való joga (XIII. cikk) és a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga (XXIV. cikk).
- [4] Az indítványozó tájékoztatása szerint a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, további jogorvoslati lehetőség nem állt rendelkezésére, az ügyben született jogerős döntéssel szemben perújítás nincs folyamatban.
- [5] A főtitkárság hiánypótlásra hívta fel az indítványozót. Az indítványozó a megjelölt hiányosságokat pótolta és beadványát kiegészítve megerősítette, hogy a bíróságoknak a közigazgatási jogkörben okozott kár tárgyában hozott döntései azért sértik a tulajdonhoz való jogot, mert a társaság elvesztette a lehetőséget a tulajdona feletti szabad rendelkezési jog gyakorlására, mivel azt egy már nem végrehajtható okirat alapján elvonták tőle. Az eljáró bíróságok pedig nem értékelték kellőképpen, hogy a közigazgatási hatóság hivatalból szerzett tudomást arról, hogy a társaságnak nem volt végrehajtható követelése, így a végrehajtásnak nem volt jogalapja. Ugyanakkor a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme valósult meg – az indítványozó szerint – azáltal, hogy a kártérítési igény kezdő időpontját eltérően értelmezte az első és másodfokon eljáró bíróság, azonban a Kúria a felül-

vizsgálatai eljárás során ennek nem tulajdonított jelentőséget. Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljárás elve a bírósági eljárásokban nem érvényesült, „mivel a tulajdon védelméhez fűződő alkotmányos alapjogot sértő módon, olyan feltétel teljesítését kérték számon, melynek teljesítésének bizonyítására a társaság nem volt képes amiatt, mivel arra a jogszabályok nem biztosítanak lehetőséget”.

- [6] Mindezek alapján kérte az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a megjelölt bírósági döntések alaptörvény-ellenességét, és az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal azokat semmisítse meg, valamint tekintettel arra, hogy további bizonyítási eljárás lefolytatása szükséges, határozza meg annak kereteit.
- [7] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [8] Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az alapul szolgáló ügy felpereseként jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [9] Az indítványozó korlátolt felelősségű társaság, tehát nem magánszemély, azonban az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése értelmében a törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, amelyek természetüknél fogva nemcsak az emberre vonatkoznak. Az indítványozó az alapügyben a közigazgatási jogkörben okozott kár megállapítása iránt előterjesztett keresete révén felperes volt, majd a felülvizsgálati kérelem előterjesztője, tehát az egyedi ügyben érintettsége fennáll.
- [10] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.437/2015/4. számú ítéletét 2015. június 23. napján kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt 2015. augusztus 24-én, a határidő utolsó napján terjesztették elő.
- [11] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely alapján kérte az alkotmánybírósági eljárás lefolytatását, valamint a sérelmezett ítéleteket, amelyek tekintetében kérte az alaptörvény-ellenesség megállapítását és azok megsemmisítését. Kérelme alátámasztásául ismertette az alapul szolgáló ügyet, és megjelölte az Alaptörvény azon rendelkezéseit, melyek – álláspontja szerint – a sérelmezett ítéletek révén sérültek.
- [12] Az indítványozó az ismertetett alapügy nyomán úgy vélte, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljárás követelményét, illetve alaptörvény-ellenesen korlátozták az indítványozónak a XXIV. cikk (2) bekezdésében rögzített kártérítési igényét.
- [13] Az alkotmányjogi panasz ezen részét illetően az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alaptörvény XXIV. cikkében megfogalmazott alapjogok a közigazgatási eljárásokra vonatkoznak, így azok nem terjednek ki a bírósági eljárásokra. Ez utóbbi eljárásokra a XXVIII. cikk bekezdéseiben megfogalmazott követelmények az irányadók, az abban foglaltaknak kell alapjogi szinten érvényesülniük. A jelen ügyben azonban a panaszos kizárólag a bírósági eljárást kifogásolva, azaz a közigazgatási jogkörben okozott kár megállapítása iránti perre irányulóan terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, amely így a XXIV. cikk (1) és (2) bekezdésével nem hozható érdemi alkotmányossági összefüggésbe {3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]; 3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [9]}.
- [14] A sérelmezett bírósági döntések által – az indítványozó állítása szerint – az Alaptörvény I. cikk (3) és (4) bekezdésében foglaltak alapján érvényesülő, a XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített felperesi tulajdonjogot törvényes felhatalmazás nélkül korlátozták. Ezen alaptörvényi szakaszokra hivatkozva az indítványozó a sérelmezett ítéletek alaptörvény-ellenességének vizsgálatát kérve azt kifogásolta, hogy az adóhatósági eljárást az eljáró bíróságok nem minősítették jogsértőnek, és nem állapították meg az adóhatóság kárfelelősségét.
- [15] A közigazgatási jogkörben okozott kár megállapítása iránti kereset tárgyában eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az adóhatósági eljárás során az indítványozó az adókülönbözetet megállapító elsőfokú határozattal szemben nem fellebbezett, a végrehajtási eljárás során több eljárás cselekményt is foganatosítottak (többek között: végrehajtási jog bejegyzése, becsérték megállapítása, árverés elrendelése és lefolytatása, becsérték leszállítása) azonban ezek egyike ellen sem élt rendes jogorvoslattal, végrehajtási kifogást az eljárás során nem terjesztett elő. Az egyes ingatlanok vonatkozásában történt árverés elrendelése, illetve a lefolytatott és sikertelenül zárult árverést követően azonban az indítványozó – rendkívüli jogorvoslatként – felügyeleti intézkedés elrendelését kezdeményezte, és ezzel egyidejűleg a végrehajtási eljárás felfüggesztését is kérte a másodfokú adóhatóságtól, azonban a részletes indokokat tartalmazó kérelem benyújtására nem került sor. Erre tekintettel

a felperes (indítványozó) végrehajtási eljárás felfüggesztése iránti kérelme elutasításra került, mely végzés ellen az indítványozó jogorvoslattal nem élt. Ezt követően került sor az ingatlanok árverésen kívüli értékesítésére, amelyről jegyzőkönyv készült, az indítványozó meghatalmazott képviselője jelen volt, az értékesítéshez hozzájárult, és az árverésen kívüli értékesítéssel szemben végrehajtási kifogást nem terjesztett elő. 2010. január 28-án a vételár kiegyenlítésre került, a jegyzőkönyvet záradékolták (az indítványozó képviselője is aláírta, cégbélyegzővel ellátta) és megtörtént a birtokbaadás. Az indítványozó ezen eljárási cselekményekkel szemben sem élt jogorvoslattal. Az adóhatóság a vételárból befolyt összeget, valamint a késedelmi kamatot az indítványozónak megfizette.

- [16] A felügyeleti eljárás eredményeként a másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot megsemmisítette és új eljárás lefolytatást rendelte el. Az új eljárás során az elsőfokú adóhatóság 2010. február 23-án meghozott végzésében a végrehajtást a csökkentett összegű adótartozásra korlátozta, majd megszüntette.
- [17] Az indítványozó ezt követően terjesztette elő a közigazgatási jogkörben okozott kár megállapítása iránti keresetét. A Fővárosi Törvényszék a keresetet elutasította, az indítványozó (felperes) fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, míg az indítványozó felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [18] Az indítványozó szerint a bíróságoknak a közigazgatási jogkörben okozott kár megállapítása iránti keresettel kapcsolatban abban kellett volna állást foglalniuk, hogy az új eljárást elrendelő határozattal megsemmisített végrehajtható okirat alapján volt-e helye végrehajtási eljárásnak. Álláspontja szerint jogsértő az eljáró bíróságok azon megállapítása, hogy a felperes (indítványozó) a kára elhárítására alkalmas rendes jogorvoslattal az erre irányuló tájékoztatás ellenére nem élt. A bíróságok – szerinte – tévesen indulnak ki abból a feltételezésből, hogy miután az indítványozó az adóhatósági eljárás során rendes jogorvoslattal nem élt, jogszerűen indult vele szemben a végrehajtási eljárás. Ugyanakkor nem értékelték kellőképpen a bíróságok, hogy a rendkívüli jogorvoslat eredményeként az elsőfokú határozatot a másodfokú adóhatóság megsemmisítette, és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására utasította. Az indítványozó szerint ugyanis ezáltal egy teljesen új jogi helyzet állt elő, amikor is nem volt végrehajtható okirat.
- [19] Ezzel szemben az alperesi adóhatóság azzal érvelt, hogy a határozat megsemmisítését követően az erről szóló határozat jogerőre emelkedéséig sem az elsőfokú sem a másodfokú adóhatóság nem volt abban a helyzetben, hogy a végrehajtás felfüggesztése, vagy megszüntetése iránt intézkedjen, miután a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) rendelkezései alapján a másodfokú határozat a közléssel emelkedik jogerőre. A felperes 2010. február 1-jén vette át a felügyeleti intézkedés során hozott határozatot, tehát ezen a napon lett jogerős, és erről az adóhatóság 2010. február 4-én, a tértivevény visszaérkezésekor szerzett tudomást. Ekkorra azonban az ingatlan vételára megfizetésre került. Az alperes kiemelte, hogy az adóhatóság által folytatott végrehajtási cselekményekre nem a Ket. alkalmazandó, hanem – ezen eljárási szakasz háttérjogszabálya, az Art. rendelkezéseinek fogva – a Vht., amely alapján viszont nincs arra lehetőség, hogy a hatóság saját hatáskörben, jogorvoslati kérelem nélkül akár első-, akár másodfokon valamely határozat visszavonásáról vagy megváltoztatásáról rendelkezzen, ezért az alperes a végrehajtást elrendelő határozatát saját hatáskörben nem vonhatta vissza.
- [20] Az eljáró bíróságok arra az álláspontra jutottak, hogy az adóhatóság eljárása nem volt jogellenes. A Kúria ítéletében kiemelte, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a perben alkalmazandó, akkor hatályban volt Ptk.) 339. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A 349. § (1) bekezdése szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette (Kúria ítélete 7. oldal). Az első fokon eljáró ítéletábrla által megállapított tényállás szerint azonban az indítványozó az eljárás során foganatosított számos eljárási cselekmény egyikével szemben sem élt rendes jogorvoslati lehetőségével. Ezt az álláspontot osztotta a másodfokon eljáró bíróság és a Kúria is.
- [21] Ezzel szemben az indítványozó úgy érvelt, hogy nem volt olyan jogorvoslat, melyet a felperes előterjeszthetett volna.
- [22] Az indítványozó az Alkotmánybíróságtól további bizonyítás kereteinek meghatározását is kérte, és azt kívánta elérni, hogy az eljáró bíróságok változtassák meg döntésüket, azaz minősítsék jogellenesnek az adóhatóság eljárását és állapítsák meg a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősségét. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 27. §-a alapján azonban az Alkotmánybíróságnak nem feladata a konkrét jog-

vitákban való ítélkezés, kizárólag arra van hatásköre, hogy alkotmányossági szempontból vizsgálja felül az eléje tárt bírói döntést, és kiküszöbölje az azt érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az indítványozó azonban alkotmányjogi panaszában nem tárt fel olyan alaptörvény-ellenességet, mely a bírói döntések alkotmányossági szempontból történő vizsgálatát indokolná. {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3014/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]; 3029/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [16]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3168/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [13]; 3091/2013. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]; 3218/2015. (XI. 10.) AB végzés Indokolás [16]}.

[23] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek sem felel meg, így annak befogadását, figyelemmel az 56. § (2) és (3) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára visszautasította.

Budapest, 2016. május 3.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2940/2015.

